

Handleiding voor

Aantonen dat je ISO 26000 toepast, doe je met een 'zelfverklaring'. NEN ontwikkelde er een handleiding voor.

Op 2 november verschijnt de publicatie van de Nederlandse Praktijkrichtlijn (NPR) 9026 *Handleiding Zelfverklaring NEN-ISO 26000*. Met behulp van de zelfverklaring kan een organisatie vrijwillig verantwoording afleggen over de wijze waarop zij haar maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt, hoe zij NEN-ISO 26000 toepast en wat de resultaten zijn.

ISO 26000, de internationale richtlijn voor maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO), omvat zeven kernthema's: behoorlijk bestuur, arbeidsomstandigheden, milieu, eerlijk zaken doen, consumentenaangelegenheden en betrokkenheid bij de gemeenschap. De thema's zijn onderverdeeld in 37 deelonderwerpen en in acties die bedrijven kunnen ondernemen. Als organisatie bepaal je zelf welke thema's voor jou het meest relevant zijn. ISO 26000 is niet bedoeld voor certificatie, maar organisaties willen toch erkenning voor het toepassen van de richtlijn. Daarvoor is de zelfverklaring bedoeld. Die geeft stakeholders (belanghebbenden als overheden, klanten, leveranciers, milieuorganisaties) inzicht in wat een organisatie daadwerkelijk doet op het gebied van MVO. In het ge-

sprek met de stakeholders kunnen keuzes in het MVO-beleid worden aangepast.

Geloofwaardigheid

NEN heeft in een pilot met tien organisaties uit de publieke en private sector, waaronder ook MKB-bedrijven, de handleiding voor de zelfverklaring getoetst en definitief vastgesteld. 'Met de ingevoerde antwoorden op circa 40 vragen,' zegt secretaris Ingeborg Boon van de NEN-normcommissie, 'wordt een helder rapport opgeleverd voor de afgegeven zelfverklaring. Alles draait natuurlijk om de geloofwaardigheid van je MVO-claims, ofwel: wat doe je daadwerkelijk om je maatschappelijke verantwoordelijkheid waar te maken? Voor de buitenwereld is de inhoud van MVO-

claims vaak onduidelijk. Onderbouw ze daarom met harde gegevens. Daaruit moet de inbedding van ISO 26000 ondubbelzinnig blijken. Stakeholders kunnen je daarop beoordelen en afrekenen. Zij prikkelen het zelfreinigend vermogen, want een auditor is er niet.'

Tegelijk met de publicatie van de NPR 9026 komt een webtool beschikbaar die de gebruiker stap voor stap door de antwoordvelden helpt om tot een zelfverklaring te komen. Ook worden alle zelfverklaringen en onderbouwende rapportages gepubliceerd op een centraal digitaal platform. Voor bedrijven een mogelijkheid om zich met hun MVO-prestaties te profileren. Ook kunnen bedrijven zo kiezen met wie ze zaken willen doen. ■ PEPPER

eigen gedragscode

Tekst **Loek Kusiak** Illustratie **Femke van Heerikhuizen/Art Associates**

Een geloofwaardige zelfverklaring in 6 stappen

1. Bepaal de rollen voor adequaat zelfonderzoek

In de voorbereiding bepaalt de organisatie welke competenties en rollen ('wie doet wat') nodig zijn voor het zelfonderzoek. Er moet kritische massa zijn, de wil om jezelf objectief onder loep te nemen en naar waarheid te antwoorden. Kijk uit voor de valkuil van de slager die zijn eigen vlees keurt. De persoon die het zelfonderzoek uitvoert, kan de MVO-manager zijn, in ieder geval iemand met kennis van ISO 26000 en met vaardigheden in eenduidig interpreteerbare verslaglegging. De resultaten van het onderzoek worden vervolgens gerapporteerd aan een tweede persoon in de organisatie: de beoordelaar. Bepaal ook hoe lang de zelfverklaring geldig is. De directeur of de bestuurder, als derde persoon, ondertekent namens de organisatie de zelfverklaring.

2. Onderzoek uitvoeren aan de hand van vragenlijst

De MVO-manager verzamelt aan de hand van de vragenlijst in de praktijkrichtlijn intern de gegevens over de principes en de kernthema's van MVO. Daarvoor kan hij putten uit duurzaamheidsverslagen en een scala aan andere rapportages, en ook uit interviews met medewerkers.

Bij het onderwerp stakeholders moet de onderzoeker onder meer nagaan tegenover wie de organisatie wettelijke verplichtingen heeft, wie de partijen in de keten van de organisatie zijn en wie waarschijnlijk ongerustheid kan uiten over bepaalde bedrijfsactiviteiten. Voor dit onderwerp heeft ISO 26000 ook concrete vragen opgesteld.

Bij een klein MKB-bedrijf kan de directeur al gauw tot een overzicht van stakeholders komen. Bij een groter bedrijf is een overleg met een dwarsdoorsnede van het management raadzaam. Een eerste overzicht van stakeholders kan aangevuld worden met een inventarisatie op afdelingen met veel externe contacten, zoals inkoop, verkoop, logistiek, klachtafhandeling en communicatie.

3. Beoordeel de resultaten kritisch

Het is belangrijk de resultaten van het zelfonderzoek kritisch te laten beoordelen door één of meerdere personen die niet zelf bij het onderzoek betrokken waren, bijvoorbeeld de milieu- of

kwaliteitsmanager, of een extern adviseur die de organisatie goed kent. Deze evalueert de resultaten in het licht van ISO 26000 en kijkt of er voldoende reden is voor een zelfverklaring. Het kan zijn dat sommige vragen in de handleiding nog niet beantwoord kunnen worden omdat zaken nog in ontwikkeling of discussie zijn. Schrijf dan niet: 'Nu nog geen antwoord mogelijk', want dat wringt met je geloofwaardigheid. Geef aan dat je nog niet toegekomen bent aan het betreffende thema, of dat het komende jaar prioriteit krijgt. Kies voor een transparante insteek zonder hooggespannen verwachtingen te wekken.

4. Vraag stakeholders naar hun mening

Voor de geloofwaardigheid van je MVO-beleid kan het goed zijn om de uitkomsten van het zelfonderzoek ook te laten toetsen door stakeholders. Vraag de stakeholders voor publicatie of ze zich herkennen in jouw antwoorden en onderbouwing. Daar kun je bijvoorbeeld een rondetafelgesprek voor organiseren.

5. Publiceer de zelfverklaring

De zelfverklaring is als A4-bijlage bij de handleiding gevoegd en wordt ondertekend door de directeur of de bestuurder. Daarna volgt publicatie, met verwijzing naar onderbouwende informatie zoals jaarverslagen, inspectierapporten en duurzaamheidsrapportages. Publiceren op de eigen website en in het relatiemagazine, maar ook op de digitale vindplaats van NEN, ligt het meest voor de hand.

6. Denk aan herbeoordeling van de zelfverklaring

De MVO-visie en missie van een organisatie liggen vast, maar de ambities en acties moeten in lijn zijn met veranderende omstandigheden in de markt en in de wereld. Daarom moet de actualiteit van de zelfverklaring gewaarborgd zijn. Dat kan door het zelfonderzoek uit de praktijkrichtlijn periodiek te herhalen, bijvoorbeeld om het jaar.

Vraag je af welke onderwerpen zijn blijven liggen, of wat er in je proces veranderd is. En rapporteer daarover. In het belang van je transparantie en geloofwaardigheid.

Zie ook: www.nen.nl/iso26000.